Üksiknumber 5 senti.

Alutaguse Teataja

Toimetus ja talitus: **Jõhwis,** Narva mnt. 32.
Awatud igapäev kella 9—5.
esmaspäeval ja neljapäewal kella 9—7.

Ilmub igal kolmapäeval ja laupäeval.
Aadress kirjadele ja rahasaadetistele: „Alutaguse Teataja" Jõhwis.

Tellimise hind: 1 kuu 45 s., 2 k. 80 s., 3 k. 120 s.
Kuulutuste hinnad: Kuulutuse küljel 3 snt. mm. ühel weerul, tekstis ja lehe eesotsas poole kallim.
Tellimisi wõtawad wastu kõik riigipostiasutused.

Nr. 18. **Jõhwis, 16. aprillil 1930 a.** **II aastakäik.**

Alewiwanema walimisest ei tule Jõhwis midagi wälja.

Tunnipikkune Alewiwolikogu koosolek esmaspäewal, 14. skp.

Majandusrühmal ja sotsialistidel on ühiseks kandidaadiks alewiwanema kohale — A. Danilewski.

Esmaspäewal, 14. skp. oli kurikuulus Jõhwi alewiwolikogu jälle koos — ja ei teinud muidugi midagi head.

Koosoleku awas abijuhat. Lepp weerandtunnilise wilbimisega. Kõige pealt loetakse ette töölisrühmalase H. Kohtringi teadaanne wolikogust wälja astumise üle. Siin tuleb kohe iseenesest wahejuhtumine. Wolinik Willers küsib ootamatult:

Kas Kohtring on sellele kirjale ise alla kirjutanud?

Notar Kesküla ja teised soowitawad asjast kahtluse korral lihtsalt prokurörile teatada. Sellega lõpeb lugu üldiste muigete all. Edasi loeb alewiwanem ette siseministeeriumi eelarwe-eelnõu 11. skp. etteteatamata korraldatud

rewideerimise protokolli.

Keegi selle kohta sõna ei wõta.

Alewiwanema Käbina ettepanekul jäetakse päewakorrast wälja 1930/31. a. eelarwe arutamine ja alewiwol. Lepiku ettepanekul täiendatakse päewakorda täiendawate komisjonidewalimistega. Siis algab wana lugu. Koosoleku juhataja Lepp palub küll seada üles wolikogu juhataja ja sekretäri kandidaate, ent

keegi ei wõta waewaks ta palwet kuulda.

Kõik nohisewad ainult omaette, wärske wolinik pr. Klemeier, kes tunneb eneste kohe koduselt, kaasa arwatud. Selle eest tehakse aga 10-minutiline waheaeg. Selle möödumisel seatakse üles alewiwanema kandidaadid. Majandusrühma sotsialistide tiib seekord Treilmanni ega Lille üles ei sea, waid netilt tuleb

A. Danilewski.

Edumeelsetest tuleb A. Käbin. Häältelugemisel saawad kumbki 7 poolt ja 8 wastu (kumbki ise ei hääletanud) ning **kukkuwad seega mõlemad läbi.**

Wolikogu järjekordne naljanumber on sedakord jälle läbi. Too täienes küll weel sellega, et töölisrühmalane A. Abelow järgnewalt läbi kukutati samuti 8. hääle wastuseismisel waliminel esitajaks tuletõrje-ühingusse.

Siis tuleb ootamata üks küsimus, mis kogu wolikogu kui ka pealtkuulajad

lihama paneb.

Päewakorras on mitmesuguste maksuwõlgade kustutamine ja etteloetud maksuwõlgnikkude nimekirja lõpul tuleb esile

senise alewiwanema kandidaadi Treilmanni nimi.

Selle peale kostub pealtwaatajaist üks kõwa „oleh!" Selgub tõesti, et Treilmannil on maksmata üks alewimaks ning politsei pole saanud seda kätte. Tekiwad pikemad waheluseid, mis wimaks lõpewad sellega, et kõikide maksuwõlgnikkude, nende seas ka Treilmanni, maksuwõlad

kustutatakse.

Selle poolt anti 9 häält, wastu olid 6 ja 1 jäi erapooletuks. Jälle üldine lõbus meeleolu.

Täiendawatel komisjonidewalimistel walitti pr. Klemeier teede-ehitus ja tööhoolekande komisjonidesse. Koosolek lõppes kell 9,15 — seega kestus ainult tunni.

*

Piiasjadest lärmi tegemine ja Dünamentsiuse palwe.

Teewad ikka inimesed piiasjadest lärmi.

Eel wolikogu koosolekut näiteks kõneldi, et Treilmannil oli suur jant Järwe asunikkudega ja tema ei tulegi enam sellepärast koosolekule. Aga tema tiiwa meeste seletuse järgi tuli wälja, et kõik need asjad ei ole kriminaalasjad, waid on Treilmannil lihtsalt tsiwilwahekorrad ja sellepärast pidigi olema ja oligi Treilmann kui täismees kunagi koosolekul. See lärm ja kisa olid ilmaasjata. Nojah, asjata. Niisama asjata oli ka see lärmike wolikogus selle tsiwilwahekorrakesega, et Treilmannil üks alewimaks oli õiendamata ja politsei seda kah kätte ei saanud. Kas oli seda lärmi tarwis? Seda maksu oleks wõinud ju niisama koduselt kustutada. Ja kõige lõpuks on puht ilmaasjata lärm selle alewiwanema waliminegagi. Jima lärmita oleks wõinud Treilmann ära walida, sest kindel on, et siis ei tule alewiwalitsuses ka midagi kriminaalset. Kui alewikassaga üldse midagi tulla saaks, siis ainult tsiwilwahekorrad. Nii et katk poleks midagi.

Aga mis sa teed, inimesed, näe, lärmawad.

*

Papi Danilewski ajas [illegible] alewi õitsele witmise asju kõwasti seni, kui teda üks Rakwere leht „Dünamentsiuses" sõimas. Siis jäi ta waiksemaks ja oli waikne esmaspäewase päewani. Esmaspäewa õhtul ujus ta jälle päewawalgele alewiwanema kandidaadina, kel ei jäänud rohkem puudu, kui üks hääl, et saada alewiwanemaks. Ainult üks rumal hääl! Oleks Käbingi wähem kade olnud ja oma hääle nitkauaks laenanud Aga see neetud kadedus!

Ja siis tühi lori on, et Danilewskit „Dünamentsiuseks" kutsutakse. Dünamentsius on lihtsalt üks kaitsewalm ning et oma lugu wõiduriita lõpuni wiia, tuleks Danilewskil ainult küll selle poole pöörata ja paluda: „Dünamentsius, aita ise, et minu tagumentsius saaks istuma linnapea toolentsiusell"

—

Waiwaras jäi mees rongi alla.

Rong lõikas mõlemad jalad ja kriimustas nägu.

14. skp. õhtul jäi Jõhwi alewis Jaani tön. elutsew Ed Kirschman Waiwara jaamas Tallinna poole sõitwa rongi alla. Rong lõikas õnnetul mõlemad jalad kuni kederluuni ära. Järgmise rongiga toimetati E. K. Narwa haiglasse.

Esmaspäewal Waiwaras peetawalt laadalt tulles, kawatses Ed. Kirschman Tallinna poole sõitwa rongiga Jõhwi sõita. Jõudes jaama wiimsel minutil enne rongi ärasõitu püüdis Ed. K. pääseda rongile. Aga õnnetuseks olles paksudega ja juba warem ühe käega lõbises K. käsi rongi käsipuu küljest lahti ja ta kukkus liikuwa rongi rataste wahele, kust teda kohaleruttanud inimesed wälja aitasid. Selgus, et õnnetul on rong lõikanud mõlemad jalad ja ka nägu on saanud tugewa kukkumise tagajärjel kriimustada. Riske wigastuse pääle waatamata wiibib allajäänu kogu aeg selge mõistuse juures. Ed. Kirschman on 34 aastat wana ja 4 wäikese lapse isa.

—

Jõhvi alewivalitsust revideeriti.

Juhiti tähelepanu üksikutele puudustele.

11. skp. tulid kohtu- ja siseministeeriumi administr. osakonna direktor E. Dolf ja omawalitsuse asjade juhataja K. Hendrikson ette teatamata Jõhwi alewiwalitsuse ning korraldasid põhjaliku rewideerimise. Kaaluwaid puudusejd asjaajamises ei leitud, küll aga juhiti tähelepanu mitmele wäikesemale puudusele. Muuseas ilutseb protokollis märkus, et alewiwolikogu pole suutnud walida ei walitsust ega wolikogu juhatajat, kuigi alewiwolikogu on täitmisele lubatud juba 24 detk. 1929. a. Maksuraamatute kohta on märkus, et neid on peetud üldiselt korralikult.

Eilane „Wirumaa Teataja" kõneleb alewiwalitsuse rewideerimisest, et rewideerimisel on ilmsiks tulnud 5-miljoniline puudujääk. Kuna protokollis sarnast asja ei olnud märgitud ja asi ei wasta tõele, läks asi juba prokurõri kätte.

Ühispanga peakoosolek walis kõik senised organideliikmed tagasi.

Koosolekul olnud ägedust aetakse koosoleku juhataja süüks.

Minewal pühal oli Jõhwi pritsimajas Jõhwi ühispanga peakoosolek, millest wõttis osa umbes pooltsistsada liiget. Koosolekut juhatas Tõnisson, protokolli kirjutas Tombach. 1929. a. aruande kohta loeti ette wälisrewisjoni protokoll ja oma rew. komisjoni otsus, mis aruande heaks kiidab. Koosolejate poolt esitas Kuusk rida küsimusi juhatusele, millest tekkis kogunt kergekujuilisi kokkupõrkeid. Aruanne kinnitati 170 poolthäälega. Samuti ühel häälel jaotati puhaskasu 101 284 senti: 21 284 s. tagawarakapitali, ülejääwast summast 8% osakasuks liikmemaksu juure ning lõpusumma talumajanduse nõuande büroole. Wäiksemaid waheluse toob ka 1930. a. eelarwe, kuid ka see wõetakse rõhuwa häälteenamusega wastu.

Huwitawaks päewakorrapunktiks on walimised. Juhatusest langes wanuse järgi wälja R. Piiritis. 110 poolthäälega walitti ta juhatusse tagasi, kuna teisi kandidaate üldse ei esitatud. Nõukogusse walitti 2 liiget: J. Riiman (Tammikuist) ja E. Woormantsist (Wokast). Seega jäi juhatuse koosseis endiseks (Piiritis, Käbin, Lallo), samuti nõukogu, kuhu walitti ainult Woormantsik juure (Kuchöfer, Abel, Wain, Küttis, Riiman, Woormantsist). Rewisjonikomisjon walitti ka täies koosseisus tagasi: Pelpson, Weewo, Kliwer.

Kuigi senised inimesed kõik tagasi walitti, läks koosolek kohati wäga ägedaks. Mitu koosolejat (Kuusk, Öpik) süüdistasid koosoleku juhatajat Tõnissoni, et ta prowotseerib oma juhatamisega koosolekul waenulikku meeleolu ja liigete wahelisi lahkheliisid.

—

Jõhvi haigemajas oli mööd. aastal 118 haiget

Arwusid haigla 1929 a. tegewusest.

Wiru maakonna Jõhwi haiglas on 1929. aasta jooksul olnud rawitsusel 118 haiget, kogusummas 1731 haigepäewaga. Haigeid on olnud alljärgnewalt: nakkushaigeid (soolak, leetrid, kurgutõbi, tiifilus, kõhutõbi, roos jne) — 43 inimest, haawahaigeid 14, naistehaiguseid 24, sünnitajaid 21, mürgitust 1, põie ja kusetoru haigeid 4, mao- ja sooltehaigeid 2, maksahaigeid 1, mähjahaigeid 1, südamehaigeid 3, närwihaigeid 4. Terwetena on haigemajast lahkunud 96 inimest, Narwa ja Tartu edasitarstimiseks saadetud 9, aasta jooksul haiglas surnud 6, paranemisel lahkunud 7. Haigla personaali kuuluwad juhataja-Jõhwi jsk. arst dr. H. Lasberg, haigetajaõena Alma Graunbrück, abijõuna Jõhwi jsk. ämmaemand Starkopf ja teenijana E. Kreismann.

— —

Üleskutse.

Kodanikud kelawad tänases lehes kurwa teate sõjaaegse inwalitdi Ed. Kirschmani õnnetuse kohta. Kuna õnnetu perekond on raskesse seisukorda sattunud, siis julgeme loota, et neil kel mingisugust õnnetust ei ole olnud ja kel käed ja jalad terwed, mõtleb waese perekonna peale ja oma jõu kohaselt abi ei keela. Perekond elab Jõhwi alewis Jaani t. Aanetus rahas wõi asjades Kirschmanni perekonnale edastamiseks wõtab wastu „Alutaguse Teataja" talitus Narwa t. 32 ja alewiwalitsuses M. Öpik.

Annetajaid palutakse oma abi kohe anda, et õnnetu perekonna waewa kergendada.

Piimaühisuse-nädal Wokas.

Läinud nädalal korraldas kohalik jsk. agronoom Woka algkooli ruumes piimanduse nädala. Kõneles Tolla kontr.-asfist. E. Tedre piima puhtusest ja odawamate karjasõötade walmistamise wõtmalustest kultuur- ja karjakopiite kaudu. Kõne lõpul wõeti kannis elawalt sõna mõne põllumehele praegu tundaandwa küsimuste lahendamise wõtmalustest.

Lähemal ajal on Wokas kawatsus korraldada põllumajandusliit kino-õhtut.

Lugege „Alutaguse Teatajat."

Tudulinnas waliti wana wallawanem tagasi.

Üksmeelne wolikogu.

[Tudulinna wallawolikogu pidas 10. skp. oma esimest koosolekut mullest osa wõttis 17 wolinikust 16 Kuna üks põllumees koosolekult puudus, oli rühmade wahekord 8:8 — sarnane Jõhwi alewiwolikogu koosseisule, mispärast koosoleku alul halba ennustati.

Enne walimistele asumist määrati P. Amert ettepanekul waheaeg — kokkulepe saamiseks wallawalitsuse moodustamiseks. Waheajal jagasigi ametid, mis pärast hääletamisel enamusega otsustati: wallawanem — T Treimann (põllumees, end); abid: Ed. Waas (asunik) J Aase (põllumees). Rewisjoni komisjoni walitti: P Amert, Eng Waas ja Rud. Überbach. Koolide hoolekogusse: Ed. Timotheus, Ernst Rooswald ja Karl Maasik

Koosolek oli kõigiti asjalik ja paistab, et uus wolikogu juhib ühemeelselt ka tulewikus walla asju.

Edise pidu lõppes sõjaga.

Pühapäewal, 13, peeti Ediset pidu. Sinna oli tulnud aga ka inimesi, keda et huwitawad nikalju nättemäng ja ettekanded, kui tekste normine. Normiseest tuli lõpul wälja lärmamine ja peokorraldajail ei jäänud muud üle kui politseid appi kutsuda. Politsei wõttis paar ninameest oma hoole alla. Siin tuli aga nus sõda selleest, et sõbrad tahtsid oma pikkijäänud seltsimeht päästa. Selle „päästmise" eest tuleb aga poistel weel kohtus aru anda.

—

Poeg peksis ema.

22 aastane noormees õiendab koduseid asju puuhaluga.

14. aprillil kurtis Mäetaguse wallas, Ühe külas elutsew Juuli Weski, 60 a. wana, et tema poeg Ernst on teda puuhaluga peksnud. Wigastused ei kuulu raskete liiki.

Toores poeg on alles 22-aastane.

17. ja **20. aprillil** korraldab Jõhwi tuletõrjeühing

KINOÕHTU:

MAAILMA WIIMASEID UUDISEID

„REGIINA"-häbistatud naise kurbmäng.

Kaasakiskuw draama 10 jaos. Lawastaja: Erich Waschneck.

Tegelased: LEE PARRY, HARRY LIEDTKE, VIVIAN GIBSON j. t.

Algus suurel neljapäewal kell 6 ja 8. III. plats on ainult õppureile ja sõdureile. Hinnad 60, 45, 25.

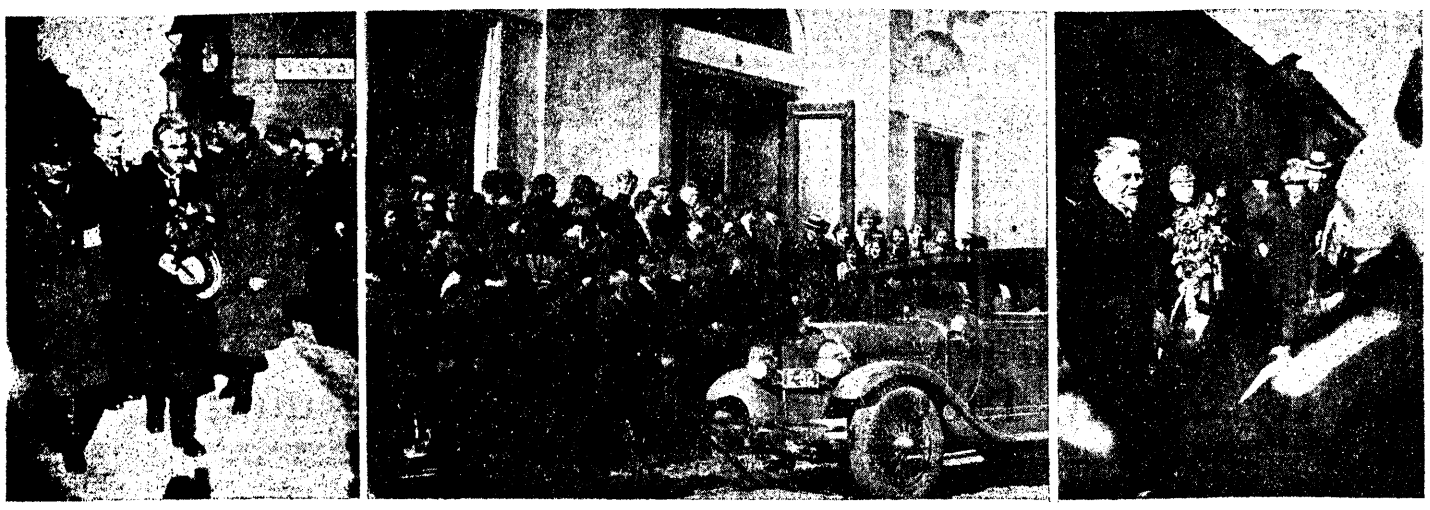
EELTEADE: Esimesel pühal tuleb 2. seansil „WIIN — UNISTUSTE LINN", teisel pühal on pritsimajas KONTERT.

Narwa wallutamise eelpostil.

Esimeste soomusronglastega wanule lahingupaigule mälestust elustama.

Admiral J. Pitka südamlik vastuvõtt maal.

Peeterristi, Laagna, Repniku, Waiwara — meie omariikluse kättewõitmise etappe.

Admiral Johan Pitka Narwas. Wasakul: J. Pitka pidulikul wastuwõtul jaamas. Keskel: ühisgümnaasiumi noored koolihoone trepistikul lahkuwat admirali saatmas. Paremal: Naiskodukaitse esitaja prl. Kirikmar toob J. Pitkale kimbu roose.

Peeterristi, Laagna, Repniku, Waiwara — meie omariikluse relwadega kättewõitmise tähtetappe, mille sõjastrateegilisest tähtsusest Narwa kohta kõnelewad juba wanadki lahingulood ja siin-seal ümberkaudu täninigi püstinud rohutunud ammuaegsed kaewikud, kohati paljude aastakümnetega loetawa wanusega, ja muud sõjakindlustuse riismed; otsiw silm leiab neid mööda sõites rohkesti.

Nüüd sõidame admiral J. Pitka ja tema sõjakaaslastega neile

wanule lahingupaigule mälestust elustama.

Meie wiiest autost koosnew kiiawoor on marsruuti teostamas pikas hanireas, millesse tõttawa kiiruga paiskub tihedaid tolmupilwi. Maastik kõigiti warakewadine — lund pole enam kuski, paigutt näha juba ettewalmistust põllutöödeks; kahelpool maanteed laiuwad talwega nagu rõõtsakile wojunud luitunud põllulaptd ja künnimeest kärsitult ootawad wäljalahmakud, mille ilmetusse halli toob rõõmsat troosti ja iiujoontki kewadisest päikesest helkiw pilwitu ilm. Mugawalt lõikab nätku sõiduki waiu'at tuult, tolmu, päikest. Meie kiiawoorile wastu wooriwad koormamehed on juba näost pärit tõmmud; ei maamehel ole tarwilski kuurordes logeleda.

Möödume Peeterristi wallamajast, mille juure kulgewalt risttelt Narwast taanduwaid esimesi wabaduswõitlejaid tabas

punaste mahruste kallaletung kuuli-pildujatega,

mis aga tagast lõõdi. Laagna ja Repniku jääwad seljataha, samuti Auwere, ja weidi lainjaks muutunud maastikku roniw maantee toob meid järsest lähemale Waiwara Siuimägedele. Sillamäe koolimaja juures teeme esimese peatuse.

Admiralt küllasõit on toonud maale tõelise pühapäewa.

Tee weertel rohkeit maainimesi

wõõraid uudistamas, koolimaja õuel Waiwara malewlaseid ja Auwere-Waiwara naiskodukaitsjad orkestriga wastas; tagaõu õpilast-muidlast täis. Terwitust, sooje ja südamest-tulewaid, wäike julge tüdruk toob hallipealisele külalisele kimbu lilli. Admiral on pisaratest liigutatud, ei leia sõnu tänamiseks, aga ta toob seeasemel — nagu katsudes taga teha oma sõnolise nappuse — sõnumi, mis kaalub üle kõik tänusõnad: „**mele admiral**" **tuleb wõõrsilt kodurahwa juure tagasi! Hoi, kui me poleks loomulaadilt nii tagasihoidlikud ega hoiaks oma temperamenti ülikorrektses ohjes, kahilemata oleks mehi-naisi olnud kukerpalliktamas.**

Aga südamlikud oskame olla oma lihtsuses. Kui maakoolimaja ahtakeses saalis, mida õpetajate käed koos mudilastega olid püüdlikult ehtinud rohelisega, wäikesed maalapsed laulsid kaugelt tulnud hallpeale witsikat laulu lihtsast ja kutsuwast isamajast, millesse pisikestelt koolitüdrukutelt ja -poistelt nagu kandus lapselikku mureta usaldust ja otsekohesust, siis wanagi weteraan ei suutnud tagasi hoida pisaraid ja kõigil ümberringi —mehistel meestelgi — tõmbusid silmad imelikelt ja hellalt niiskeks. Oma maalappi ja kodupaika armastame ja ka laulu selleest maalapist ja kodupaigast ning isamajast...

„Nüüd olen lõplikult otsustanud.
Tulen tagasi kodumaale."

kinnitab J. Pitka särawi silmi saatjatele.

Koolimaja juurest liigume Waiwara kiriku sihis raudtee ületõidukohani. Admiralt ja tema sõjakaaslastele soomusrongelt tuleb nagu uut elu — tuttaw sõjamaastik toob jälle silmade ette lahingu-mälestusi. Ja kuis nad on püsinud meeles! Iga küngas, teeharu, metsatukk: siit saadeti esimene desantosa rongilt maale, nende küngaste taga oli esimene langenu, ülõpilane, seal käratati — soomusrongilt nr. 1, pärast nimetatt „Kapten Irwels" —

esimene kahuripauk meie wabadus-sõjas*).

„See oli 2. detsembril 1918." tuletab meele admiral J. Pitka, „mina seisin soomustornis, maailmatu merepiltsilm käes, ja uurisin maastikku, kui leitn. Sabolotny kihutas kahurist wälja esimese sumaka, kolin ja ragin järel. Waatasin kohkunult ringi, et kas on kahurist weel tükti järel — see riistopuu oli nii willets, et kardeti, kas temast tohib üldse weel lasta. Olt järel itka ja pidas sumaka sumaka järele wastu; ainult kahurwaguni ahjust ja korstnast polnud järel midagi — olid lennanud puruks..."

Näe, pitka tükwad unuma sõjamälestused, tähendatakse soomusronglaste keskelt. Aga ertukolonel Parts, wabadussõjaaegne soomusrongide diwiisi ülem, praegu oma mälestusi ei annaks; kui paneksti kirja, enne ta kindlustuks notartaalselt, et tema mälestused awaldatakse alles paljude aastate pärast, kui

ajalisse wahemaasse kaowad isikud

ja jääwad järele ainult ajaloolised tõsiasjad. „Kas mäletate, härra admiral", ta pöörab J. Pitka poole, „mida ütlesite esimesel päewal, kui Eestisse tulite: Imelik: **nüüd** nad kirjutawad seda, mida ma neile rääkisin, aga **waremalt** nad seda, mida rääkisin, ei kirjutanud..."

„Seal umbes sattusime waenlase ägeda ristiule alla," osutab J. Pitka Auwere suunas üht metsatukka. „Ainult õnn oli see, et pääsesime esimesest tuleristimisest ühe haawatuga..."

Jaa, **õnnega** wõitsime enam kui ükskord — kinnitawad teisedki — — —

Lühike peatus Waiwara langenute kalmistul, sealt sõidame edasi

Mummusaarde,

mis asub otse Udria kõrgel ja maalilisel kaldal. Olewat wana Kotschnewi mõis, teatakse rääkida, aga nüüd jäänud päriselt hooletusse — nägus suwilagi haruldaselt kaunil, peaaegu laudjärsult orgu langewal kaldal lagunemas.

Seegi koht — Mummusaare — on jäädwustunud meie sõjaajalukku Narwa wallutamise eelpäewilt jaanuaris 1919. Siit lasti meie noorelt sõjalaewastikult

esimene desant maale,

nende seas ka „Narwa poisid", kellest kolm, W. Pere ja W. Mirbach ja Kiim, on kaasagi wõtnud. Nurgeli-põigiti nad juhiwad meid läbi kaldapadriku — täpselt neil on weel meeles iga teerajake, kust maale tuldi, et waenlasel seljataga taganemistee ära lõigata. Kanadas, admiralt praeguses asumiskohas, olewat umbes samasugune maastik, ainult suuremates mõõtudes: kõrge mäekallas, sealsamas kohe järsk org, mille põhjas järwi lähkimas. Umbes sama taimestik ka: kuused, männid, hõredalt kask...

Pika rontimise peale oleme wiimaks Udria rannas, mis osalt liiwane, nagu N.-Jõesuugi rand, kuid rohkesti kiwisem. Wähe eemal allatuleku kohast, just Mummusaare all, on praegugi alles kiwimürakas, mis päris hea asaadu suurune. Selle juures

randus esimene paat osa desfandiga 17. jaan. 1919.

Meri oli tormine, üleni wahus sel päewal, tuletawad „Narwa poisid" admiralitga wanu lahingupäewi meele. Wõidu joosti paatidesse, igaüks tahtis olla esimene waenlast rünnamas; ei hoolitud palju rammusast leemestki, mis laewal oli waimis saamas — paati ja maale. Pärast olnud kahju küll supist: lainete käes purunes paat — desantlaste ühendus sõjalaewadega katkes, toidumoona ei wõtnud kaasa keegi; aga leiwata tulnud ju olla pahatihti rohkem! kui see õõ wabadussõjas...

Desfandi maalesaatmisel, mis tormise mere tõttu oli suuresti raskendatud, hakanud Mummusaare lähedalt kaldalt

waenlase patarei laskma.

Paari „Lembitult" (igal „sõjalaewal" olnud ikka wähemalt üks suurtükk, olgu ta nii hea kui oli) lastud mürsu järele lakanud patarei tulistamast.

Wälkese jõesoone suus wasakul seisnud enamlised madrused wastas kuulipildujatega. Kuigi läsk oli otse jõesoone suus maandada, tormise mere tõttu maaletulek kaldus wähe paremale kõrwale. See aga tuli õnneks, sest jõesoone suhu maandudes desfantlased oleksid sattunud

otse kuulirahe alla...

*) Mõnede, seni kontrollimata andmete järele esimene kahuri-pauk meie wabadussõjas olewat lastud enne 2. detsembrit 1918, teel Narwast taganedes.

Admiral J. Pitka Narwa wallutamise eelpostil. Wasakul J. Pitka kahe desfantlase- „Narwa poisiga" Udria rannas — kohal, kus randus esimene paat Narwa wallutajatega; seisawad wasakult: W. Pere, J. Pitka, W. Mirbach. Paremal: Desfandi maaletuleku kohaga tutwumas. Eesreas W. Pere, J. Pitka ja Narwa linnapea J. Luts elawas westluses. Taga: ertukolonel Parts, wabadussõjaaegne soomusrongide diwiisi ülem, Narwa abilinnapea A. Bachman, meie lehe toimetuse esindaja, Narwa malewa pealik kapten J. Lepp, wabadussõja-aegne 2. soomusrongi ülem.

Narwa teater jälle segasel teelahkmel?

Teatri tegewus tänawu ületamas eelmisi aastaid. — 1. aprillini 78 etendust 25.429 külastajaga. — „Mikumärdi" kõige menukam sõnalawastus.

Teatri toetamisele põhimõtteline kriips peale?

Linna 1930./31. a. eelarwe harutamisel eelarwekomisjonis lw. A. Pahla (majaom.) ettepanekul kustutati eelarwest teatri toetuseks määratud 1000 kr. ja otsustati see summa 500 krooni kärbitult jagada ühewõrdselt kahe seltsi, „Wõitleja" ja „Ilmarise", wahel, kummalegi 250 kr. Teatri toetuse küsimuse otsustamisel toodud ette, et teater mitnewat allamäge ja ei seiswat majalisel tasemel, ajakirjandus suhtuwat liialt heatahtlikult teatrile j. m.

Reede õhtul oli teatri komisjon kokku kutsutud, et wõtta kaalumisele linna eelarwe-komisjoni seisukohti Narwa teatri toetuse kustutamisel. Komisjoni 8 liikmelisest koosseisust olid jäänud tulemata linnawalitsuse ja akadeemilise klubi esindajad.

Teatri tööst käesolewal hooajal kuni 1. aprillini informeeris komisjoni liikmeid teatri juhatuse esimees A. Liegus. Esitatud tegewusaruandest nähtub, et etendusi käesolewal hooajal (andmed 1. aprillini) oli 78, mida käis waatamas 25 429 inimest, tuluga ettekanneteist 9210 kr. 44 senti. Mulluse hooaja-aasta kestel (andmed lõpliku terwe hooaja kohta) oli etendusi 106, külastajaid 25 643, tulu 10.285 krooni.

Siit järeldub, et tänawu huwi teatri wastu on **märgatawalt tõusnud**, kuigi andmed paari wiimase tegewusaasta esimese poole eelarwesse kultuurkapitalt näitekunsti sihtkapitali walitsuselt on palutud 5000 krooni ja näitlejate ja lauljate edasiõppimiseks suwewaheajal 500 krooni, arwesse wõttes, et käesolewa hooaja kultuurkapitalt toetust nõutud 5000 krooniit kärbiti 4000 kroonini.

Arusaanet resümeerides arwatakse, et linna eelarwe-komisjoni liikmetewäited Narwa teatri alatasapinna ja nõrga tegewuse kohta pole olewate andmetega kuidagi kooskõlas, kuna huwi teatri wastu näitab märksa kaswamist ja ka teatri kunstilise taseme kohta ettepanekud pole rajatud tõeoludele.

Teatri näitejuht Ed. **Lemberg** juhib koosolijate tähelepanu asjaolule, et Narwa teatri juhtimine kuulub seltsidewahelisele komisjonile, kus ka linnaomawalitsus on esindatud. See komisjon, arwult 8 liikmeline, peab teatri tegewuse üle kontrolli, kinnitab eelarwed, repertuaari jne., ühe sõnaga — kõneleb mõjuwalt ja määrawalt kaasa teatri tegelikule tööle. Siin on antud kõigile asjaosalistele kätte wõimalus tööd, kui ta ei lähe õigetes roobastes, kohasemalt ja nõuetele wastawamalt korraldada ja arwustada. Seda pole tehtud, ometi tõmmatakse teatri toetamisele põhimõtteline kriips peale ja määratakse teatrile minew toetus mujale. Mis sellega tahetakse öelda, kas teater sentsel kujul ei ole õigel teel, wõi pole teda üldse tarwis, jääb selgusetuks. Kui aga toetuse määramist seltsidele tõigitseda niimoodi, et tehtagu Narwa jälle kaks teatrit, siis see oleks seniste teatrikultuurliste põhimõtete lõhkumine, ja seaks Narwa ühise teatri mõtte jälle wäga segasele teelahkmele. Hooaeg on lõppemas, ja kui tahetakse paremusi teatri oludesse tuua, siis tuleks tehniliste eeltöödega otsekohe alata.

„Ilmarise" esitaja J. **Sõsteri** teadmist mööda „Ilmarise" seltsi juhatuses mingeid uusi seisukohti Narwa teatri küsimuses pole wõetud.

Ajakirjanduse esindajad lükkawad kategooriliselt ümber etteheited, nagu oleks Narwa teatri praegune tasapind ainult ajakirjanduse liialt heatahtliku suhtumise wili. Narwa teatri tegewuses käesolewal hooajal on olnud märgata algusest peale wärsket hoogu ja tõsist lawalist töötahet, millega on kaasas käinud ka tunduw kunstilise taseme tõusenemine.

Rohkem sõna ei wõeta. Linnawalitsuse esitaja on jäänud tulemata ja seega ka selgumata, millist sihti seal teatrikultuurilises toetusepoliitikas mõeldakse ajada; otsustatakse linnawolikogu poole pöörata

märgukirjaga,

milles juhitakse tähelepanu, et teatri toetamiseks määratawad summad leiawad küllalt wäärika rakenduse nii rikkiliselt kui seltskondlikult tähtsaks lõõts mele pikkilinnas. Narwa linnawalitsuse ülesandeks peaks jääma endiselt teatrikultuurilise töö jõudmööda toetamine.

Kalewiwabriku haigekassa tegewusest 1929. a.

Aasta jooksul 545 haigestumist 7695 haigusepäewaga.

Läinud aastal raskendas Narwa kalewiwabriku haigekassa rahalist seisukorda weebruaris ja märtsis mõlemad gripitaud ning osanikkude arwu kahanemine 852 pealt 629 peale, mistõttu alates 1. aprillist tuli kassamaksu tõsta 1% peait 2% peale. Hulgalistele haigestumistele waatamata osanikkudele abiraha anti kõrgemal määral. 1. juunist — 31 augustini suwekoloonia töötas täiesti rahuldawalt.

1929. a. oli kalewiwabrikus 545 haigestumist, neist 225 meest 3968 haigusepäewaga ja 299 naist 3727 haigusepäewaga. Peale selle 21 sünnitajat 676 päewaga; keskmiselt haigestumiste tagajärjel kaotsiläinud tööpäewi oli meestel 17,6, naistel 12,5 ja sünnitajail 32,7.

Kaotsiläinud tööpäewade eest makseti keskmiselt abiraha: meestele 1 kr. 40 s., naistele 1 kr. 23 s. ja sünnitajaile 1 kr. 90 s.

Läinud aastal kasutasid suwekolooniat 47 osanikku ja 42 perekonnaliiget, kokku 1.378 päewa. Toitluskulu päewa kohta oli 1 kr. 5 s.; üldkulu kaasa arwatud, koloniaas wiibija päew läks maksma 1 kr. 85 s. Osanikele koloonias wiibimise ajal maksti $^2/_3$ päewapalgast, perekonnaseisule waatamata.

Haigekassa administratsiooni kulud — liidu liikmemaks, sõidukulud, päewarahad, juhatuse ja rew.-komisjoni tasu, asjaajamise ja trükikulud, olid 617 kr. 60 s, mis ligikaudu 3% haigekassa sissetulekust. Haigekassa waranduslik seisukord wähenes 2.336 kr. 51 sendi peale, peamiselt gripitaudi ja osanikkude kahanemise tõttu, osalt ka 1-prots. sissemaksu läbi kuni 1. aprillini.

—

Kuulutage „Alutaguse Teatajas".

Fotoame selle ajaloolise maandumiskoha, mis Narwa kiirele wabastamisele nii määrawaks sai, admiralt ja kahe esimese desfantlasega. Siis tagasi Mummusaarde ja sealt läbi Merekülla Narwa-Jõesuhu, kus malewlaste, aiewalitsuse ja seltskondlike organisatsioone esindajad Walgesse parki, langenute mälestussamba juure, külalistele olid wastu tulnud, õpilased pargiteel spaleerideks. Perekas lastekoor terwitas admiralt paari lauluga, mille järele laste rõõkwate elagu-hüüete saatel autodes Narwa poole lahkuti, kuhu saabuti kell $^1/_2$4 p. l., wälkeste wahejuhtumistega porisel kaldateel.

Kindral Undi põrm maamulda.

Suurimad matused meie iseseiswuse ajal.

Kindral-major Johan Unt surtwoodil.

Neljapäewal sängitati kindral-major Undi põrm Tallinnas maamulda. See päew oli leinapäewaks Tallinnale ja kogu maale. Määratud rahwahulgad olid liikwel, waatasid waikses leinas leinarongi möödumist. Äärides waateakendele olid paigutatud leinamärgid ja lilled, erakorterite akendel põlesid küünlad. Matusepäewal kahe tunni jooksul käis kindral Undi põrmuga kalmistu juurest jumalaga jätmas üle 7000 inimese.

Kirstu sulgemise eel pidas jumalateenistuse garnisoni õpetaja Stockholm. Kadunu lesk suudles oma mehe otsaesist enne kirstu sulgemist. Sedasama tegid ka mitmed kindralid ja kõrgemad sõjawäelased.

Puukt kell kolm hakkasid helisema kirikute kellad. Raekojaplatsi kohale ilmusid 9 sõjawäe lennukit. Ohwitserid kogusid, leinaloorid waruka ümber, katafalkile ritta. Esimesena kanti pärgadest wälja kadunu lese sireliteST ja roosidest koosnew lillekimp. Selle järele toodi wälja wabariigi walitsuse elawatest roosidest pärg, riigikogu loorberipärg, kaitsewägede pärg, Soome, Leedu, Poola ja Wene pärjad, millele järgnesid ülejäänute ülejäänute ja asutuste pärjad. Pärgade rong oli nii pikk, et kui witmaks kirst wälja kanti, olid esimesed pärgade kandjad juba Weneturul.

Kadunu puusärki kandsid kindralid Jonson, Reek, Tõnisson, Törwand, Roska, Heinze, admiral Salza ja kolonel Reiman. Wäljas asetati kirst suurtüki alusele, mille ette olid rakendatud 8 hobust.

Peale jumalateenistust liikus leinarong sõjawäe surnuaiale, kus kadunu põrm suurte sõjawäeliste auawaldustega hauda sängitati.

— —

Jooni lisaku põllumajandusest.

Põllupidamine teadlikuks!

Wiimasel ajal wõtab ülesklaste ja nende naabrite keskel seltskondlik ja majanduslik arenemine enam hoogu. Warem teati Ilsakust kui poolusulistе asukohast kõnelda, kuna siin luterlaste keskel palju wenelast elutseb. Nüüd on selle rõhutamine nagu kõrwale jäänud.

Elujõuliseks on arenenud warem sokkunud Ilsaku põllumeeste selts talumajanduse-nõuande-büroo awamisega. Põllupidajad koonduwad iga enam ja enam põllumeeste selts ümber. Käesolewal ajal on seltsi liikmeid umbes 200. Küladesse on tekitnud jsk. agronoomi algatusel maatulundusklubid — põllumeeste seltsi osakonnad (Jõugale ja Roostajale). On kawatsusel sarnatüübilisi osakondi awada teistesegi küladesse. Osakondadel on wäljatõstatud juhtnöörid, millele wastawalt korraldatakse põllumajanduse ja külakultuuri puutuwaid küsimusi kõnekoosolekuid. Sellised kooswiibimised on wõtnud suurt pooleHoidu, eriti külanoorte keskel. Klubi noored tunnewad huwi ka wäetiskatsete wastu, nii korraldatakse talumajandusenõuandja kaasabil käesolewal kewadel 1 — 2 tallinna wkm. suurused nättepõllud juur- ja kaunwiljaga. Tõstuhmustega kawatsetakse esineda Tudulinna põllumajandusnäitusel 30. aug. s. a.

Kuigi raskeid ajad põllumajanduses, siiski wõib märgata optimistlikku tõsimeeleolu.

Ilsaku põllumehed on jõudnud otsusele, et ainult head, puhast ja ühtlast wiljaseemet maha külwides wõib ka head saaki saada, kokkuhoidu, sellepärast muretses põllumeeste selts wastawalt masinaid. Nii seab ta ligemal ajal külwiseemne puhastamiseks ja sortimiseks triööri üles. Ka ei puudu „triumph", „Pl. Juntor", akaprits, hankwo äke jne.

Karja suurema tulukuse mõttes on muretsetud tõuloomi, asutatud pulliühistut.

Tõuarendusega kontaktis töötab kontrollühing. On rohkem tähelepanu kut juhitud karjasõtade suurenduse peale, selleks sõõdapindalaid suurendades ja hoolikamalt haridеs. Selleks andis eeskuju jsk. agronoom, kelle tiitlitul hoolitsemisel ja walwel wastawalt harit ning wäetati põldu, mille tõttu järgnes saak 5000—6000 pd. juurwilja tiinult mõõd. aastal. Rohke saak wõimaldas anda loomale juurikaid päewas 8—10 kg, kuna 1928. a. karjakontroll andmeil said loomad juurwilja päewas waid 40 gr.!

Käesolewal kewadel on kawatsus ülesklastel fiseseada karjakopleid ja laswatada solaherneSt ja uba.

23. märtsil k.a. pidas Ilsaku piimaühing aasta peakoosolekut. Juhatusse ja rewisjoni komisjoni walitti endised liikmed tagasi. Aruande järgi on saanud lehma pealt iga liige 100—150 kr. fissetulekut. Karjasaaduste kwaliteedi tõstmiseks toimitakse ühingu piimahindamist puhtuse järgi ja wõetakse 2 korda kuus allzarool proowe.

Wahekord Ilsaku põllumehe ja talumajanduse-nõuandja wahel on tõhrailkthe, mis wõimaldab kontaktis töötamist.

E. M.

Pikk jutt õppemaksust ja siidsukast.

Linnawolikogu rühmade esindajad ja koolitegelased õppemaksu küsimust kesk- ja kutsekooles harutamas.

Tööstuskool produtseerib tööta töölisi?

Õppemaksu tõstmine enne uue kooliaasta algust ei tule kõne alla.

Läinud reedel raekotta linnakoolivalitsuse poolt oli kokku kutsutud linnawolikogu rühmade, koolide hoolekogude esindajate ja kutse- ning keskkoolide juhatajate nõupidamine õppemaksu tõstmise asjas linna kesk- ja kutsekooles. Kolmweerandtunnilise hilinemise järgi awas nõupidamise, millest osawõtjaid oli 25, linnapea J. Luts, kes alul kohe informeeris koosolijaid põhjustega,

mispärast koolide õppemaksu tõstmise küsimus kerkis päewakorrale.

Linna eelarwe kokkuseadmisel selgus, et linna tulud on wähenenud, kulud aga tõusnud, eriti hariduse alal, kesk-, kutse- ja algkoolide arwel, iseäranis aga kutsekoolide, kus õpetus senini olnud maksuta. Linna eelarwe tasakaalustamiseks tuli kärpida hariduse alalt ligi 2 milj. senti, mille läbi tunduwalt wähenesid koolide õppeabinõude muretsemiseks minewad summad; nii tuleb

11 algkooli peale õppeabinõude soetamiseks ainult 3000 kr.

Kui tahetakse koolisid ajakohaselt warustada õppeabinõudega, siis awaneb selleks ainuke wõimalus õppemaksu rewideerimisele wõimisega kesk- ja kutsekooles.

Narwa keskkoolides on praegu õppemaks odawam kui kuski mujal: 3000 s. linna- ja 3500 s. maaõpilastele. Kutsekoolides õppemaks puudub tälesti. Praegune puudujääk kahe keskkooli peale kokku teeb wä ja 5463 kr., eesti ühisgümn., kus 350 õpilast, on 2831 kr. ja wene ühisgümn. 200 õpilasega 2632 kr. puudujääki. Siin linnawalitsuse arwates õppemaksu wõits kõrgendada maaõpilastele 15 kr. ja linnaõpilastele 10 kr. wõrra.

Koolinõunik J. Karu: „Kui keskkoolides õppemaksu tõstetakse, kutsekoolid õppemaksust wabad, ilmneb aegapidi nähtus, et

üheSt koolist minnakse üle teise kooli,

kus lahedamad tingimised, mis pole aga soowitaw. Tööstusõpilaste seaduse § 12 näeb, et awalikkudes tööstuskoolides sünnib õpetus maksuta. Õppemaks wõib olla ainult naiskutsekoolides, seSt wiimaste õpilaste kiht on hulga jõukam, kuna poeglaste kutsekoolides õpiwad peamiselt waesed. Kui linnaomawalitsus leiab wajaliSe olewat, wõib ta tööstuskooli sulgedagi."

J. Hansing (tööer.): „Oma rühma nimel aiun eltawale seisukohale õppemaksu kõrgendamise asjas. Linnapea tähendas, et õppemaks Narwa keskkoolides on kõige odawam, aga seejuures tuleb silmas pidada, et Narwa on majanduslikult teistest linnadest ka kõige kehwem linn. Wõib näida, et õppemaksu kõrgendamine 10 kr. wõrra raskust ei sünnita, kehwikule see on kahtlemata tiisti üle jõu. Keskkoolis käimine kujuneks teatud klassi priwileegiumiks ja õpilastearw wäheneks. Mis puutub maaõpilastesse, siis nad jätawad igal aastal kaunis suure summa linna. Olgugi et Wiru maakondki on majanduslikult kehw, siin ei ole hallparuneid ega maamiljonäre, kaotsid linnakoolidest need wähesedki rahakamad ja

linn õppemaksu kõrgendamisega sugugi ei wõidaks.

Kutsekoolidesse õppemaksu sisseseadmine on raskeli läbiwiidaw. Meie ülesanne on anda noortele praktilist tööoskust... (R. Olew (majaom.): „Et figineks rohkem tööta töölisi...").

P. Ellert (majaom.) huwitab, kuidas suhtuwad õppemaksu kõrgendamisesse koolide hoolekogud. Enne koolide hoolekogude esindajate sõnawõtmist aga tutwustab koolinõunik koosolijaid koolide praeguse seisukorraga:

„Koolides püütakse anda hariduslikku oskust, mis wajaline elus. Teatawasti keskkoolides on olemas kommertsharud. Siin mele peame õpetama õpilast kutse wastu, kuid seda mele tä'el määral ei saa. Elu nõuab praktilist tööoskust, näiteks masinakirja tundmist. Summasid õppeabinõudeks aga kärbiti, praegu on kommertsharu õpilastel kasutada ainult 5 kirjutusmasinat!

Ma ei saa wastutada, milliseid tulemust säärane õppetöö annab!

Eesti ühisgümnaasiumil on küll korras füüsika-kabinett, seda ei ole aga wene keskkoolis. Kui tahame kooli, peaks loodama ka minimaalsed töötingimised. Jäetagu minu päraSt koolide laed, põrandad, seinad parandamata, kuid muretsetagu õppeabinõusid. Weel kurwemas seisukorras on algkoolid. Algkoolide õppeabinõude muretsemiseks figureeriwad linna eelarwetes miime aasta jooksul ühed ja samad summad, arwestamata asjaolu, et wiimastel aastatel elukallidus on tõusnud. Seisukord on otse traagiline. Õppeabinõud kuluwad, lagunewad. Tahes — tahtmata

tuleb leida wäljapääju selleSt kitsikusest.

Eesti ühisgümnaasiumi hoolekogu esindaja W. Söerd leiab, et senine kord, kus keskhariduse saamine kuludega seotud ja kutsekoolides õpetus maksuta, ei ole kuidagi õigustatud, seSt kutse- ja keskharidus on wäljaspool sundusliku algkooli hariduSt. Kutsekool on kallis kool. Ta on soodustatud seisukorras. Seepärast peab ta ka

kuuluma maksustamisele,

kuna see meil mujal osalt juba sisseseatudki. Eesti ühisgümnaasiumi hoolekogu leidis, et õppemaksu tõstmine keskkoolides peaks olema seotud õppemaksu sisseseadmisega kutsekoolidesse. Kõrgem õppemaks keskkoolides sunniks õpilaSt üle minema kutsekoolidesse. IseeneseSt see pole pahe. Pahe seisab aga selles, kui astutakse kutsekooli, ilma et sellels wastawa-alaliSt püüdeid ja kalduwusi oleks. Tähendati, et kutsekoolides õpib waene kiht; ega keskkoolidesgi õpilased pole jõukamad. Kõike seda kokku wõttes asus eesti ühisgümn. hoolekogu seisukohale, et õppemaksu kõrgendamisel on siis mõtet, kui kõrgendamiseSt saadud summa kool tagasi saab. Edaspidi puudutas kõneleja pikemalt ühisgümnaasiumi kitsast olukorda ja töötingimisi.

Wastuwõtega esineb tööstuskooli juhataja J. Iwask: Tööstuskooli hoolekogu oli eile õhtul kaks tundi koos. Leiti, et tööstuskooli õpilaste maksustamine pole õige. Eelkõneleja sõnadest paistab nagu kadeduSt tööstuskooli otseKui ersõigustatud seisukorra üle.

Praegu töötatakse tööstuskoolis nagu igas hariliKus tööajas 5 tundi. Kõik töötulu on kooli korraldamiseks läinud. Tööstuskool algas wäikeste rahadegamuu seas mäletab seda ka linnapea

SUUREM WALIK
MAITSERIKKAID
tapeete
üle 80 erimustri,
alates 20 sendist rull
ja kallimaid leiate alati
„WIKERKAARE"
raamatu- kirjutusmaterjali
ja muusikariistade äris,
:: Jõhwis, Turuplats 3. ::

kuni jõudis, peaaSjalikult omal jõul, nii kaugele et 3 aastat tagasi wõidi 2 milj. joni sendi eest kinnitada kooli sisseseade, Pole õige R. Olewi wäide, nagu

produtseeriks tööstuskool ainult tööta töölisi,

seSt ei olewat kohti. Kui ei saada, siis pole olnud selleks tahtmist. Tööstuskool laseb wälja ainult tööarmastajaid inimesi. Oli tänawu juhus, kohtasin tänawal ühte tööstuskooli lõpetanud õpilast. Mees wedas tänawal lund. Küsimuse peale, miks ta omale paremat tööd ei otsi, wastanud kõnetatu: „Ma pole tööd weel otsinudki. Isa jäi haigeks, aitan ainult tööd teha. Häbiast pole ükski töö."

W. Kokk (majandusl.) leiab, et kutsekoolide õpilaste maksustamata olukord wõib tekitada keskkoolide õpilaste seas meelehärma. Kuna esimesed kutsekoolid awati Eestis 1923. a. ja seadus, mis

Kolmat aastakümmet ühistegelise lipu all

Narwa Ühispank Narwa ja ümbruskonna õiglaseks abiliseks majanduslikul alal.

Narwa Ühispank, mis praegu tõstab juba kolmat aastakümmet, on saanud kohapeal elujõulisеks ühistegelisеks rahaasutustes ja wõitnud laiade rahwahulkade usalduse, olles koondanud oma ümber tegelasi wäga mitmekesiseid alasid — põllupidajaid, majaomanikke, käsitöölisi, kaupmehi, töölisi, tööstureid, ühistegelisi majanduslikke ühisusi j. t. Läinud aasta kestel kaswas panga liikmete pere 1258 lt 1425 le, seega ligi 200 liikme wõrra juurekaswu. Hoiusummad samal ajal näitasid suurenemist üle 34% (368 432 kroonilt 494 728 krooni). Aastategewuse puhas ülejääk oli 3220 kr. 425.

Ühispangast on hoitud eemale isiklikud hõõrumised ja kitsarinnaline parteipolitika, mille tõttu ta on saanud õiglaseks abimeheks majanduslikul alal meie kodulinnale ja ümbruskonnale.

—

näeb õpetust kutsekoolides maksuta iimus 1926. a., tekkiski praegune kutsekoole soodustaw olukord, mis on ülekohtune ja nõuaks rewideerimist.

Wene ühisgümnaasiumi hoolekogu esindaja Müller arwab, et õppemaksu tõstmisega

kahaneb tunduwalt keskkoolides õpilaste arw.

A. Sälk (kristl.) toonitab, et see 25.000 senti, mis linnawalitsus iga aasta Kreenholmi algkoolile õppeabinõude muretsemiseks annab, on tõesti naeruwäärt wäike summa. Olukorra parandamiseks näeb wäljapääsu ainult õppemaksu kõrgendamises keskkoolides. Arwab, et kes suudab seniSt õppemaksu tasuda, tasub ka 10 kr. aastas rohkem.

Edasi wõtawad järjekorras pikemalt sõna W. Söerd, A. Sälk ja P. Ellert, kelleSt wiimane leiab, et Eesti koolide haridusline tasapind — wõrreldes wälisriikidega — on õige madal. Meil

minnakse keskkooli mõe päraSt,

mitte aga selleks, et õppida.

Linnapea pikema sõnawõtu järele tähendab koolinõunik J. Karu, et wene keskkoolis on õpemaksust wabastatud umbes 15% ja eesti keskkoolis 13% õpilaSt. Tulewikus ei peaks nõrku õpilaSt õppemaksust wabastatama.

M. Speek (sotsial.): „Rousseau ja Leo Tolstoi ei olnud ju andekad!"

J. Karu: „Kõik pole Tolstoid."

F. Weiss: „Haridusega ei saa kaubelda."

J. Luts: „Meil on teada puudused kommertsharudes. Missuguseid puudusi on aga humanitaarharudes?"

J. Hansing: Meie õppeabinõud üldse on wäljaspool kritikat..."

J. Karu: „Hiljuti selgus, et

Narwa keskkool on eestikeeles wiimasel kohal.

Kust seda põhjust otsida? Algkoolist. Puudub raamatukogu, kust saaks hankida lugemiseks määrustikku. HaridusliSt taSapinda halwasid omalajal Narwas wõitlewad kaks keskkooli. Erititi madalal taSapinnal oli omaaegne kommertskool. Ja praegugi lonkab õpilaste keeleline külg. Tuleb mõni sõmaalt ja ümestab põhjusega, kutwõrt imelikku keelt räägib Narwa õpilane.

W. Söerd teeb ettepaneku awaldatud seisukohad otsustamiseks anda linna haridusnõukogule.

M. Speek: „Praegu on weel raske seisukohta wõtta.

Puuduwad täpsemad andmed.

Näiteks, missuguseid puudusi on humanitaarharudes? Kas on see puuduseks, et humanitaarklassis puudub selnol Caesari pilt? Edasi puuduwad andmed jõukate ja kehwade kihi wahekorraSt kooli sisseastumisel ja kooli lõpetamisel. Siiski ma olen tööstuskooli õppemaksu sisseseadmise wastu, seSt seal õpib umbes 80% tööliste lapSi, kuna ühisgümnaasiumis ainult 30%.

P. Ellert: „Meie siin räägime, et rahwas waene, õppemaksu ei saa kuidagi Narwas tõsta. Kuid seda kauleme kõrjalt. Teisteski linnades pole olukord parem. Tõesti, ma pean ütlema, et kes 15 aastat Narwast eemal wiibinud ja nüüd juhtumisi meie kodulinna sõidaks, ei tunneks Narwat äragi. Näib, nagu oleks siin tullawihma sadanud. Kui wanasti Narwas üks pidu nädalas korraldati, korraldatakse nüüd 4—5, tälaKe siidis, sametis, kauplused on täis lukSuskaupa..." (M. Speek: „Komisjonikaupl") „Hiljuti Narwas wiibinud tsirkus ähwardas lõhkeda „waesteSt"... Endise wile konditriärt asemele on sigineud Narwa ligi 30 äri! Nalsed, isegi wabrikutöölised kannawad siidsukki..."

W. Söerd: „Siidsukad pole enam moes..." (naer.)

P. Ellert: „Sellepärast pole enam moes, et sukad on läinud odawaks..."

J. Luts: „Ma tunnen kedagi naiSt, kes käib wabrikus tööl. Tal käis kolm tütart keskkoolis. Kaks wabastati õppemaksust. Kuid kõik kolm kandsid siidsukki..."

HaridusliStest küsimusest siidsukini kaldunud jutt niiwiSt lõpeki. Linnapea arwates

õppemaksu kõrgendamine enne uue õppeaasta algust

ei wõi kõne alla tulla. Häälетusele pandud W. Söerdi ettepanek, õppemaksu küsimus anda seisukohawõtmiseks linna hariduskogule, wõetakse häälteenamusega wastu ja nõupidamine lõpeb kl. 5,08 min. õhtul.

Lugege „Alutaguse Teatajat"

Põllumajanduslikud kursused Konjus

Käesolewal nädalal algasid Konju algkoolil ruumes põllumajanduslikud kursused. Osawõtt kursustest on ümbruskonna põllupidajate pooli wõrdlemisi elaw, sest käsitamisele on wõetud tänapäewa põllumehe akuutsemad päewaküsimust ja nende lahendamise wõimalust. Könelewad seakaswatuse eeltöö instruktor J. Pärn ja Tolla kontr. asfist. E. Tedre. Kawas on: seakaswatuse puutuwad küsimused, karjamajanduslikud- ja rohumaade korraldamise küsimused ja wiimasel õhtul on mõeldud käsitada ka kanakaswatust, millest könelep kontr. asfist. E. Tedre, kes sel alal kauemat aega praktiseerinud kodu ja wäljamaal.

Tegi omale aborti

ja tunnistas ise süü üles.

Kohtla-Järwel elutsew 21 aastane neiu Anna M. oli teinud omale aborti. Naabernaised aga hakkasid asjast sõsistama ja sõsistasid nii kaua, kui lugu ulatus politsei kõrwu. Politseile tunnistas neiu oma süü üles.

Kaewandustöölised jagawad omawahel.

Peeter Telman pillas kogemata maha 1500 senti. Selle raha leidis kaotaja teada samas kaewand. töötaw tööline, kuid ei andwat kätte. Kuulda on, et mehed ise omawahel hakkama ei saa ja kutsutakse politsei wahele.

Üksmeelne koosolek Jõhwi kaitseliidu patareis.

Pühapäewal, 13. skp., pidas alewi patarei oma järjekorralist aasta-üldkoosolekut, mille tähtsamateks päewakorra punktideks ühel hääle! kinnitati 1929./30. a. aruanne. Samuti wõeti ka wastu 1930/31. a. eelarwe tasakaalustatult 537.68 kr. peale.

Uude juhatusse walitii L. Kammer, R. Wildenau ja E. Timusk. Rewisjonikomisjoni R. Kala, H. Nordmann ja A. Anton. Koosolekul otsustati ka ära pidada lähemal ajal patarei laskeharjutus Tollas. Peale mõne wähema jooksma otsuse wasturõõtmist lõpetas patarei päälik lpn. G. Sooden üksmeelse koosoleku.

—

Kukrusel on tarwidust rahwamaja järgi.

(Kiri kukruselt.)

Kukruse kaewanduses ning ümbruskonna külades elab suurehulgaliselt inimesi, kellest suurem osa muidugi on kaewandustöölisi. Mis puutub aga sinnesse seltskondlikku ellu, siis on see praegu täiesti soigus. On olemas küll rida seltse, ühinguid, nagu haridusselts oma mitme osakonnago, tuletõrjeühing ning näitetrupid, — kuid nimetamiswäärset tegutsemist ei wäljenda wiimasel ajal üksi neist. Kaaluwamaks takistuseks seltskondliku elu arenemisel on rahwamaja puudus: ei ole paika, kus midagi ette wõtta. Igawuse peletamiseks seewastu tarwitatakse rohkelt wiina. Ametnikkudega eesotsas andsid kohalikud agaramad töölised mõni kuu tagasi palwe Kohtla-Järwe põlewkiwi tööstuse direktorile, et algatataks rahwamaja ehitamist Kukrusele. Tookord wastati palwele jaatawalt ning lubati kogunt 10.000 kr. krediiti. Praegu pole asjast aga ei kihku ega kahku. Kukruse kaewit aga teotseb juba 10 aastat ja on nagu alul nimetatud, suurehulgaline.

Tööline.

Lugege „Alutaguse Teatajat“.

Atsalama ühingute ühisel korraldusel

peetakse 2. kevadepühal, 21. skp.
kohalikus seltsimajas

peo-õhtu

Näidend:

„Jalgpalli lõvi“

3 vaatuses (Kangermanni spordinali).

Lõpuks tants.

Algus 1/2 8. Lõpp, kui tuleb.

Müün

Jõhwi algkoolimaja ehituse juures

I sorti

telliskiwi

6,4 senti tükk.

SAAPAKAUPLUS

V. ABELOV

JÕHVIS, Turuplats nr. 7

soowitab igasugu

jalanõusid ja nahakaupa.

Kohale jõudnud suurem partii

kevadekalosse

ja saadawal

suwi-riidekingad

lastele ja naistele. Tollide tõusule waatamata hinnad endised.

Aprilli ja pühade postkaartid

krepppaber, lauakattepaber, paberisi pitsid ja igasugu paberi kaupa.

Suures walikus soodsa hinnaga ostate

„VIKERKAAR“,

raamatu- kirjutusmaterjali ja muusikariistade äris. Jõhvi Turu pl. 3.

„Alutaguse Teataja“

üksiknumbrid on müügil Narwa, Kohtla, Rakwere, Tapa ja Tallinna jaama raamatukappides

Jälgige „Alutaguse Teataja“ reklaami!

Tegelik arst

Jõhwis

Dr. E. Tõnurist

wastuwõtm. 10—1.

Kaisi majas,
Turu pl. 3.

Jõhwis

wõtab

„Alutaguse Teataja“

kuulutusi ja tellimisi wastu

raamatukauplus

„Vikerkaar“

Tarwis

sulast

Maidla asund.
L. Rooks.

Toilas üürile anda

suwitusmaja

sünnis pansioniks, söögimajaks wõi ükskõik mis äriruumideks. Maja asub suwituskoha keskel. Lähemaid teateid saab J. Parbu söögimajast, Jõhwi, Tartu mnt. 4.

O-ü. „WIRU“

tärklisewabrik ostab piiramata arwul

wabriku-kartuleid

päewakohaste hindadega.

Pühade ja sünnipäevade

KINKE

kõige suuremas walikus ja soodsama hinnaga ostate

A. Palkmanni

mänguasjade kauplusest,

Kaubahoone nr. 5, Jõhwis.

Rikkalik Ladu

kõigist tarwitusel olewatest

jalgrataste osadest

Müük

suurel ja wäiksel arwul. Jällemüüjatele %%

A. Schmidt, Jõhwis,

Narwa mnt. 4. tel. 6

Kõige suurem ja täielikum

tapeedi kauplus

on Jõhwis

Alutaguse Sp. Üh. Raamatukaupluses

Ühispanga majas.

Hooajaks kohale jõudnud suur saadetis uusi tapeete

Palume lahkesti waadata meie musteid ja kuulata hindu.

Juhatus.

Kewadise hooaja jalanõusid pakub suures walikus

Karl Abelowi

jalanõude äri,

Jõhwis, kaubamaja nr. 9.

Peale selle on saada

spordikingasid kummitaldadega.

Päevapildi tööstus.

Sompa tee Nr. 3 telefon 24 Jõhwis omas sellejaoks ehitatud majas.
Pildistan päewawalgel ja elektriga.

Sourendused odawamalt kui teistel.

Töö ja hinnad wõistlemata.

Austusega Foto Nurm.

Samas müüa hea **kiirpildi aparaat.**
Õpetus ostjale tasuta

Woldemar Lepiku juures

Jõhwis, Narwa mnt. nr. 32

tehakse igasugu **mööbleid** hästi ja mõõdukate hindadega.

Samas alati saadawal

puusärke

ja teisi matmisetarbeid. Erilised tellimised täidetakse kiirelt.

„Alutaguse Teataja“

on Ida-Wirumaa häälekandja.

Lugedes **„Alutaguse Teatajat“** olete alati informeeritud oma kodunurga ja **kogu Ida-Wirumaa sündmustest.**

Ühtlasi toob **„Alutaguse Teataja“** kokkuwõtliku ülewaate ka sündmustest kaugemalt.

Tellimishind ainult 45 senti kuus.

„Alutaguse Teataja“ ulatub igasse Alutaguse soppi, sellepärast **„Alutaguse Teatajas“** kuulutada on kõige kasulikum. Kõik ärimehed kuulutawad „Alutaguse Teatajas“.

„Alutaguse Teataja“ reklaamil on

kõige suurem mõju Alutagusel.

Kui Teil on midagi osta — müüa, siis kuulutage „ALUTAGUSE TEATAJAS“.

Sellelaadiliste kuulutuste hinnad Kr. 2.50 — 50 sendini.

Tellimise ja kuulutusi wõtawad wastu tellimiste ja kuulutuste wastuwõtjad kohtadel, Jõhwis, raamkpl. „WIKERKAAR“ ja talitus.

Toimetus ja talitus
Jõhwis, Narwa mnt. 32.

Tellige „Alutaguse Teatajat“ 15. aprillist!

Wastutaw toimetaja: M. Läpik. O.-ü. „Narwa Kirjastusühistuse“ trükk. Narwas. 1930. Wäljaandja: R. Lepik.